

**AZ ELTE GERMANISZTIKAI INTÉZET NYELVÉSZET TANSZÉKÉNEK AJÁNLÁSAI A
NYELVÉSZETI ALAPSZAKOS SZAKDOLGOZAT ELKÉSZÍTÉSÉHEZ**

ÁLTALÁNOS INFORMÁCIÓK.....	2
HIVATKOZÁS, IDÉZÉS	4
LÁBJEGYZET.....	7
IRODALOMJEGYZÉK, FORRÁSJEGYZÉK	8
MELLÉKLETEK	10

Általános információk

Az alapszakos szakdolgozat általános követelményeit a BTK honlapján közzétett dokumentum (https://www.btk.elte.hu/file/zv_kov_BA_germanisztika_alapsza.pdf) tartalmazza. Az ott található dokumentum a hivatalos kiindulópont.

Az alábbiakban egy ajánlást fogalmazunk meg, melynek betartásával a hallgató egységes rendszert alkalmazhat, és ezáltal elkerülheti a nem konzekvens használatból eredő kellemetlenségeket. Hasznos példákat állítottunk össze az idézetek, hivatkozások jelöléséhez, az irodalomjegyzék, a lábjegyzetek és a dolgozat mellékleteinek elkészítéséhez.

Figyelem! Felhívjuk a hallgatók figyelmét, hogy a dolgozat nyelvi lektorálása nem a témavezető feladata, a hallgatónak magának kell gondoskodnia a nyelvi ellenőrzésről.

Hivatkozás, idézés

1. Általános tartalmi idézés esetén nem használunk idézőjelet, hiszen nem szó szerint idézzük a szerző szavait. A tartalmi idézés módja: a mű szerzőjének neve és a mű megjelenésének évszáma zárójelben, esetleg oldalszám a tartalmilag idézett szöveg után beillesztve (Vater 1994) ill. (Vater 1994: 13). Az utalás elején gyakran a vgl. rövidítés áll (vgl. Vater 1994). A vgl. rövidítés abban az esetben használható, ha valóban egy másik szerzővel történő összehasonlításról van szó, vagy ha az idézett szerző neve még nem szerepelt a szövegben. A pontos irodalmi forrásmegjelölés – további adatok mint pl. kiadó, kiadás helye – az irodalomjegyzékben szerepel. Ha két egymást követő oldalra hivatkozunk, akkor az oldalszám után az f. rövidítést használjuk, ha több oldalra, akkor az ff. rövidítést: Vater 1994: 13 f. ill. Vater 1994: 13 ff.
2. Tartalmi idézés többek között a következő módokon lehetséges:²
 - (I) Rudi Keller (1995: 250 ff.) zählte sieben Argumente auf, mit denen er für das höhere kommunikative Nutzen der epistemischen Begründung im Gegensatz zur faktischen Argumentation plädiert.
 - (II) Es können auch mehrere Argumente für das höhere kommunikative Nutzen der epistemischen Begründung im Gegensatz zur faktischen Argumentation aufgezählt werden (vgl. Keller 1995: 250 ff.).
 - (III) Laut Keller (1995: 250 ff.) können sieben Argumente für das höhere kommunikative Nutzen der epistemischen Begründung im Gegensatz zur faktischen Argumentation aufgezählt werden.
3. Szó szerinti idézésnél az idézett szöveget (szó szerint!) idézőjelben szerepeltetjük. Ilyen idézésnél vagy oldalszám szerinti hivatkozásnál az idézés módja: az idézet után zárójelben a szerző neve és az évszám, kettősponttal elválasztva az oldalszám (Vater 1994: 13).

² Az alábbiakban a megkülönböztethetőség végett a példák arab számokkal szerepelnek.

4. Ha az idézet három sornál rövidebb, akkor kettős idézőjel használatával beépítjük azt a folyószövegbe (természetesen a forrás megadása mellett, oldalszám szerepeltetésével):

(IV) Im Korpus von Schlegel wird mit *bisher* „ein relativ vor SZ geschehenes Ereignis realisiert“ (Schlegel 2004: 211).

5. Ha az idézet hosszabb mint három sor, akkor az külön bekezdésként jelenik meg, melyet egy-egy sorköz választ el a folyószövegtől. Ilyenkor nem alkalmazunk idézőjelet, az idézetben belül a sortávolság egyszeres, a betűméret pedig 11 pontos (a forrás megadása ugyanúgy történik, mint a rövidebb idézeteknél):

(V) Die subjektive Gegenwart stellt eine relative Schnittstelle zwischen der Vergangenheit und der Zukunft dar:

Die praktisch erkannte Gegenwart ist keine Messerschneide, sondern ein Sattelrücken mit einer gewissen ihm eigenen Breite, auf den wir uns gesetzt finden und von dem aus wir nach zwei Seiten in die Zeit hineinblicken. Die Einheit des Aufbaus unserer Zeitwahrnehmung ist eine Dauer [*duration*], die einen Bug und ein Heck – gewissermaßen ein rückwärts- und ein vorwärtsblickendes – hat. (James 1886/1993: 35)

6. Idézetben belüli idézetet egyszerű idézőjellel jelölünk.
7. Több szerző esetén ferde vonallal választjuk el a neveket: Görner/Kempcke 2000.
8. Ha ugyanazon szerző ugyanazon művének ugyanazon oldaláról a szövegünkben közvetlenül egymás után idézünk, akkor nem kell újra kiírni a fenti adatokat, hanem az ebd. rövidítést alkalmazhatjuk. Ugyanazon mű másik oldaláról történő idézéskor az ebd. oldalszám, tehát például az ebd. 13 rövidítést alkalmazzuk.
9. Ha egy általunk választott idézetre nem az eredeti műben találtunk rá, hanem egy másik szerző művében olvastuk azt, aki szintén idézi azt (pl. Klann-Delius idézi Chomsky gondolatait), akkor ezt a következőképpen kell jelezni: (Chomsky zitiert nach Klann-Delius 1999: 53). Ez az idézési forma azonban csak akkor ajánlott, ha az idézett mű számunkra semmiképpen nem elérhető. Vegyük figyelembe, hogy „idézett idézetek“ esetében az eredeti szövegkörnyezetet nem ismerjük és esetleg félreértve alkalmazzuk a gondolatot. Mindkét művet fel kell venni az irtalomjegyzékbe is.

10. Ha az idézetek nem német nyelvűek, akkor ezeket célszerű német nyelvre lefordítani. Ilyenkor jelezni kell, hogy a fordítás kitől származik, pl: (Übersetzung von X.Y.). A fordító természetesen lehet a dolgozat szerzője is.
11. A dolgozat szerzője az idézeteken belüli, általában a szórend miatt szükséges kiegészítéseit vagy kihagyásait szögletes zárójelben jelezheti: [beruht] ill. [...]. Például az alábbi idézetben szereplő ige az új szöveggörnyezetben nem megfelelő helyen van:

(VI) Olaf Diettrich vertritt die Meinung, dass

die Fragwürdigkeit des Realitätsbegriffs [...] also nicht so sehr auf dessen relativen Charakter [beruht], der es immerhin erlauben würde, von einer aktuellen Realität zu sprechen, als vielmehr darauf, daß eine solche Realität nicht in der Lage ist, neue Theorien eindeutig zu bewerten, da sich u.U. auch die schon vorhandenen, Realität konstituierenden Theorien im Lichte neuer Theorien verändern. (Diettrich 1989: 55)

12. Az idézett szöveg esetén meg kell tartani az eredeti helyesírást (pl. a fenti idézetben *daß*).
13. Ha az interneten találunk olyan anyagot, amelyből idézni szeretnénk, vagy amelyet olvasmányként használunk fel a munka során, akkor a pontos internetes cím mellett azt a dátumot is meg kell adni, amikor az adott anyagot olvastuk ill. letöltöttük:

(VII) <http://www.textlog.de/mauthner-grammatik-zeitformen.html>, gesehen am 20.05.2008

Későbbi félreértések elkerülése végett érdemes az internetes anyagokat elmenteni, letölteni ill. ha erre nincsen lehetőség, akkor kinyomtatni.

Figyelem! Az interneten található anyagok nagy része nem alkalmas arra, hogy tudományos munkák részét képezzék. Az ilyen anyagokról ill. használatukról feltétlenül konzultáljon a témavezetőjével!

14. Figyelem! A dolgozatnak csak egy bizonyos százaléka lehet bármilyen formájú, tehát szó szerinti vagy tartalmi idézet. Pontos arányszámot a témavezető határozhat meg, mely a dolgozat témájától függ.

Lábjegyzet

A lábjegyzetbe olyan kiegészítő megjegyzések kerülnek, amelyek a főszövegben megtörnék a gondolatmenet egységét. A lábjegyzetek sorszámozottak (folyószövegben felső indexben) és az oldal alján 10 pontos betűméretben, egyszeres sortávolságban jelennek meg. Ha a megjegyzés az egész mondatra vonatkozik, akkor a felső indexben álló lábjegyzetszámozás a mondatot záró írásjel után következik. Ha a megjegyzés a mondatnak csak egy részére, annak egy kifejezésre vonatkozik, akkor a lábjegyzet sorszáma közvetlenül ezen rész után szerepeljen.

Irodalomjegyzék, forrásjegyzék

1. Az irodalomjegyzék (*Literaturverzeichnis*) a záródolgozat készítése során felhasznált irodalom bibliográfiai adatait tartalmazza, különös tekintettel az idézetek pontos forrásaira. Nem szabad olyan művet felsorolni, melyet nem vettünk figyelembe, viszont a felhasznált irodalmat hiánytalanul szerepeltetni kell. Az irodalomjegyzéket alfabetikusan kell elrendezni, a szerző vezetéknevét alapul véve.
2. Ha könyvet szeretnénk felvenni az irodalomjegyzékbe, ennek módja a következő:
SZERZŐ VEZETÉKNEVE, keresztnéve (^{kiadás száma} évszám): cím: alcím. Kiadás helye: kiadó.
(=sorozat címe; kötetszám)
 - (I) CRAMER, Friedrich (²1994): Der Zeitbaum: Grundlegung einer allgemeinen Zeittheorie. Frankfurt a.M.: Insel.
 - (II) FABRICIUS-HANSEN, Cathrine (1986): Tempus fugit: über die Interpretation temporaler Strukturen im Deutschen. Düsseldorf: Schwann. (=Sprache der Gegenwart; 64)
3. Több szerző esetén:
 - (III) HELBIG, Gerhard; Joachim BUSCHA (⁶2007): Deutsche Grammatik: ein Handbuch für den Ausländerunterricht. Berlin, Wien u.a.: Langenscheidt.
 - (IV) DUDEN: Die Grammatik (⁷2006) Hrsg. von der Dudenredaktion. Mannheim u.a.: Dudenverlag.
4. Ha több mint 3 szerző vagy 3 kiadó szerepel egy-egy kötetnél, úgy olyankor csak az első nevet ill. kiadót kell kiírni és az u.a. rövidítést alkalmazni.
 - (V) FIEHLER, Reinhard u.a. (2004): Eigenschaften gesprochener Sprache. Tübingen: Narr (=Studien zur deutschen Sprache; 30)
5. Ha egy könyvnek több kiadása létezik, meg kell adnunk, hogy ezek közül melyikre hivatkozunk, mégpedig az évszám előtt, felső indexben:

(VI) CRAMER, Friedrich (²1994): Der Zeitbaum: Grundlegung einer allgemeinen Zeittheorie. Frankfurt a.M.: Insel.

6. Ha cikkre hivatkozunk, a hivatkozás formája a következő:

(VII) MARX-MOYSE, Janine (1977): Die Zeitadverbien. In: Deutsche Sprache 5. 104-118.

7. Ha gyűjteményes kötetben jelent meg a felhasznált, idézett cikk:

(VIII) SCHANEN, Francois (1997): Welche Zeit für welche Bedeutungsträger im Text? In: Quintin, Hervé (Hrsg.): Temporale Bedeutungen, temporale Relationen. Tübingen: Stauffenburg. 191-203.

(IX) GARDT, Andreas (1995): Das Konzept der Eigentlichkeit im Zentrum barocker Sprachtheorie. In: Gardt, Andreas; Mattheier, Klaus J.; Reichmann, Oskar (Hrsg.): Sprachgeschichte des Neuhochdeutschen: Gegenstände, Methoden, Theorien. Tübingen: Niemeyer (=Reihe Germanistische Linguistik; 156). 145-168.

8. Internetes forrás esetén a következő formát kell alkalmazni:

(X) DAMBECK, Holger (11.10.2007): Seltene Wörter verändern sich am schnellsten. <http://www.spiegel.de/wissenschaft/mensch/0,1518,510913,00.html> (gesehen am 08.08.2008)

9. Ha egy szerzőtől több művet is szeretnénk felvenni az irodalomjegyzékbe, és ezek a művek ugyanabban az évben jelentek meg, akkor az évszám mellé „a”, „b” stb. betűt írunk, és ezekre a folyószövegben is így hivatkozunk, pl. Vater 1994a illetve Vater 1994b.

10. A dolgozat elemzésének alapjául szolgáló nyelvi és esetlegesen képi adatok (a korpusz) forrását (pl. újság, internet, stb.) külön, egy csak ezeket a forrásokat felsoroló jegyzékben kell közölni (*Quellenverzeichnis*), például: Der Spiegel 2008/Heft 35.

Mellékletek

A mellékletben van lehetőség a dolgozat készítése során elemzett korpusz közlésére. A nyelvi és képi adatok közzététele történhet szöveges formában (fénymásolatok, képek beillesztésével) vagy egyéb adathordozókon (CD-melléklet). A melléklet formájával kapcsolatban ki kell kérni a témevezető tanácsát.